

TUNAY ÖZER'İN ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

A Review on Tunay Özer's Poems

Köksal GEÇER

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, Sağlık Bakanlığı

koksalgecer@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4531-8576>

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi-
Journal of Ağrı İbrahim Çeçen University Social Sciences Institute-
AİCUSBED 8/2 Ekim /October 2022 / Ağrı

ISSN: 2149-3006

e-ISSN: 2149-4053

Makale Türü- <i>Article Types</i> :	Araştırma Makalesi
Geliş Tarihi- <i>Received Date</i> :	28.07.2022
Kabul Tarihi- <i>Accepted Date</i> :	07.10.2022
Sorumlu Yazar- <i>Corresponding Author</i> :	Köksal GEÇER
Sayfa Aralığı- <i>Page Range</i> :	373-386
Doi Numarası- <i>Doi Number</i> :	 https://doi.org/10.31463/aicusbed.1150338

<http://dergipark.gov.tr/aicusbed>

This article was checked by

✓ iThenticate

TUNAY ÖZER'İN ŞİİRLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

A Review on Tunay Özer's Poems

Köksal GEÇER

Öz

Bu çalışmada yayımlanmış dört kitabı bulunan Tunay Özer'in bu kitaplarındaki şiirleri yapı, dil ve üslup, ağırlıklı olarak da içerik yönünden incelenmiştir. Bu inceleme ile şiirlerinin ana temaları, yapı, içerik ve üslup yönünden nitelikleri ve gelişim seyri belirlenmeye çalışılmıştır. Şairin hayat serüveni ve şiirlerinin yayımlanma sürecine dair bilgilere yer verilmiş, kullandığı dil ve semboller evreni açısından Türk şiiri geleneği ile kurduğu ilişkiye de değinilmiştir. Şiirlerinin tümünü serbest nazımla yazan şairin, çoğunlukla "hüzün, hatırlamalar ve hasret" üzerine bir içerikle okurlarının karşısına çıktığı belirlenmiş, şiirleri kitaplaştırılmadan önce ve hâlen çeşitli dergilerde yayımlanan şairin şiir serüveninde ilk kitabından son kitabına doğru içerik ve üslup yönünde sürekli bir gelişme olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: 2000 sonrası Türk şiiri, Tunay Özer'in şiirleri, hüzün hatırlamalar ve hasret.

Abstract

In this study, the poems of Tunay Özer, who has four published books, were examined in terms of structure, language and style, and mainly in terms of content. With this study, the main themes of his poems, their qualities in terms of structure, content and style, and the course of development were tried to be determined. Information about the poet's life adventure and the publishing process of his poems is given, and the relationship he has established with the tradition of Turkish poetry in terms of the language and symbols he uses is also mentioned. It has been determined that the poet, who wrote all of his poems in free verse, mostly confronts his readers with a content on "sadness, remembrance and longing".

Keywords: Turkish poetry after 2000, Tunay Özer's poems, sadness remembrances and longing.

Giriş

Bir eleştirmen veya araştırmacı, bir eserin eksiği yahut fazlasını, türünün ölçütlerine göre incelerken, ele aldığı şairi ve şiirini değerlendirirken Haşim'in poetikasındaki "edebiyat öğretmeni" rolünün kapsamına girmiş olur (Okay, 2019, s. 102). Bu rol, Haşim tarafından hiç olumlu çizilmemişse

de bir meslek olarak edebiyat eleştirisi veya edebiyat bilimi bu “edebiyat öğretmenliği” görevini yapma ödeviyle mükelleftir. Biz de bu çerçevede, bu makalede, 2000 kuşağı şairlerinden Tunay Özer’in, yani şiir eleştirisi ile cinayeti birlikte anan bir şairin (Özer, 2019, s. 65) şiirlerini ele alarak yapı, dil ve anlatım, özellikle de içerik yönünden inceleyeceğiz.

Şairin hayatı hakkında en muhtevalı bilgi ilk yayımlanan kitabında (Özer, 2016) yer almaktadır. Sonraki kitaplarında (Özer, 2017; 2019; 2021) giderek özgeçmiş için ayrılan bölümün satır sayıları da azalmıştır. 1976 yılında Ağrı’nın Patnos ilçesinde doğan Özer, ilköğrenimini Patnos’ta, orta öğrenimini Van’da tamamlamıştır (URL-2). Hacettepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümünden mezundur. İstanbul’da ikamet etmektedir. Bir kamu kurumunda müfettişlik yapmış olup hâlen aynı kurumda yönetici olarak çalışmaktadır (Özer, 2016).

Şu ana kadar dört şiir kitabı yayımlanan Özer’in ilk şiirinin 1990 yılında bir ulusal dergide yer bulduğu yazılmış (Özer, 2016) ancak kendisi, daha sonra yapılan bir söyleşide, bu tarihin 1989 yılı olduğunu ve derginin de *Türkiye Çocuk Dergisi* olduğunu söylemiştir (URL-1). Lisede bir grup arkadaşıyla *Dolunay* isimli bir edebiyat dergisi çıkarmışlar ve sonraki süreçte şiirleri ve düzyazıları *Birnokta*, *Türk Dili*, *Yedi İklim*, *Lacivert*, *Kurşun Kalem*, *Yolcu*, *Barbar*, *Hayal Bilgisi*, *Uçarı*, *Kirpi*, *Hece*, *Temmuz*, *İtibar*, *Mahalle Mektebi* gibi dergilerde yer bulmuştur (Özer, 2016; 2017; 2019; 2021). Dergilerde yayımladığı şiirlerle adını duyuran Tunay Özer’in (URL-2) ilk şiir kitabı ise yayımlanan ilk şiirinden 27 yıl sonradır. Bir söyleşide (Ata, 2018) daha önce amatörce iki şiir kitabı daha yaptırdığını söylemiş ve sosyal medya hesaplarından birinde (URL-10) bu iki kitabının kapak fotoğraflarını paylaşmışsa da kendi ifadesiyle (Ata, 2018) ilk şiir kitabı *Kaçırılmış Buluşmalar* 2016, ikincisi *Islak Çıra* 2017, üçüncüsü *Unutmanın Melodisi* 2019, son şiir kitabı olan *Odalar ve Perdeler* ise 2021 yılında yayımlanmıştır. 2016 yılında yayımlanan ilk şiir kitabı *Hayal Bilgisi Edebiyat ve İyilik Dergisi* tarafından 2017 Şiir Ödülü’ne layık görülmüştür (URL-2).

Şiirlerinin Yapısı

Şiirlerini serbest tarzda yazan Özer’in şiirinin dış yapısı serbest nazmın imkânları çerçevesinde şekillenmiştir. Yer yer uzun dizelere de yer vermekle beraber çoğunlukla kısa dizeleri tercih etmiştir. Şiirlerini iki, üç, dört, beş, altı ve daha fazla dizelik bentler hâlinde bölümlediği ancak ilk şiir kitabından son şiir kitabına doğru giderek bentlerin dize sayılarının azaldığı ve çoğunlukla iki veya üç dizelik bentlerle şiirler yazdığı görülmektedir. Son

şiiir kitabının sonunda bir üst başlık altında dört bölüm olarak mensur şiiiri de denediği görölmektedir (Özer, 2021, s. 117).

Şiiirlerinde yer yer bazı dizelerin veya bentlerin tekrarına yer vermiştir. Özer, şiiirlerini neredeyse her bendi ayrı bir içeriği ifade edecek şekilde yazdığından, şiiirin tamamını bir yapısal bütün olarak kabul ettiğimizde, bu bentlerin yani şiiirin fiziksel bölümlerinin birbiri ile bağlantısının zayıf olduğunu, bunun için de şiiirlerinin başında, içinde veya sonunda aynı dizeleri veya bentleri tekrar ederek anlamının yanında şiiirinin yapısını da sağlamlaştırmaya çalıştığını söyleyebiliriz (Özer, 2019, s. 15; 2021, s. 77). Özer'in şiiirlerindeki bu yapısal sorun yani şiiirlerinin her bir bendinin ayrı bir içerik taşıması zamanla sonraki kitaplarında bütünlük sağlamaya doğru evrilsede zaman zaman yine bazı şiiirlerinin bazı bentlerinin şiiirin bütünlüğünden başka şeyler söylemekte olduğunu ve yapı yönünden şiiirin bütünü içinde ayrılmaz bir bölüm teşkil etmediğini görüyoruz (Özer, 2019, s. 76, 78).

Özer'in şiiirlerinde çoğunlukla şiiire verilen isimler yani şiiirlerin başlığı ile şiiir içeriklerinin çok zayıf imalarla, çok dolaylı imgelerle birbirine bağlanması da şiiirlerinin yapısal bütünlüğünü olumsuz etkilemektedir (Özer, 2019, s. 70).

Yazım şeklini de kelime anlamıyla da olsa bir yapı unsuru kabul edecek olursak, şairin bütün kitaplarında dizeleri tamamıyla küçük harflerle, sadece son kitabındaki şiiirlerinin başlıklarını bütünüyle büyük harflerle yazdığını; ilk üç kitabındaki şiiir başlıklarının ise sözcüklerinin ilk harflerini büyük diğer harflerini küçük yazmayı tercih ettiğini görüyoruz. Yine şiiirlerin içinde yalnız Tanrı ve Allah gibi çok az sayıda sözcük büyük harfle başlanarak yazılmıştır. Ayrıca ilk kitabından son kitabına doğru mısralar içinde giderek daha çok sözcük italik olarak dizilmiştir. Şairin bu italik yazımlardan sözcüğün bağlam içindeki vurgu değerini yükseltmek için yararlandığı fark edilmektedir (Özer, 2021, s. 52, 82).

Şairin şiiirlerinin dış yapısında dikkat çeken bir başka unsur da ilk kitabından son kitabına doğru daha uzun şiiirler yazmış olmasıdır. Bunları da şairin gelişim çizgisinin şiiirinin yapısına yansıyan sonuçları olarak değerlendirebiliriz.

Şiiirinin yapısal olarak ana gövdesini serbest nazma dayandıran Özer'in zaman zaman çapraz kafiye düzeni ile dörtlükler (Özer, 2016, s. 27, 30, 62) veya mesnevi tipi kafiye ile ikili dizeler şeklinde (Özer, 2016, s. 72; 2017: 82, 90) vezinsiz olarak yazılmış şiiirleri de vardır.

Şiirlerinin İçeriği

Şairin kullandığı kelime kadrosundan ve bunlarla inşa ettiği imge, betimleme ve intibalardan hareketle şiirlerinin bütününe yaygın temaları ifade edecek ana kavramların “hüzün, hatırlamalar ve hasret” olduğu söylenebilir. Bu kavramlara ve sonu buraya çıkan kavramlara dair benzeri tespitler, Özer’in şiirlerine yönelik ortak tespitler olarak, hakkında yayımlanmış yazılarda da yer almaktadır (URL-2; URL-3; URL-4; URL-5; URL-6; URL-7; URL-8).

Daha ilk şiir kitabında yer alan 91 şiirin isimleri üzerinden içindekiler düzeyinde yapılan ilk gözlemde, şiirlerine verdiği isimleri belirlerken yaptığı tercihlerden hareketle bile, şairin bir melal/hüzün şairi olduğu sonucuna varmak mümkündür. *Kaçırılmış Buluşmalar* adını taşıyan bu ilk kitabın birinci bölümündeki 28 şiirden 14’ü, ikinci bölümdeki 31 şiirden 19’u ve üçüncü ve son bölümdeki 32 şiirden 7’si olumsuz duygu ve çağrışımlar uyandıran isimlerden oluşmuştur.

Şairin “hüzün, hatırlamalar ve hasret” ana kavramları etrafındaki temalarının duygu ve sezgi alanında olmak üzere şiirlerinde yoğun olarak yer alan kelimelerin “yalnızlık, kırgınlık, engellenmişlik, sınırlandırılmışlık, sıkıntı, sessizlik, sükûn, ayrılık, acı, keder, ölüm, karanlık, akşam, ikindi, takvim, zaman, ayna, anılar, şehrin telaşı ve gürültüsü, özgürlük, çocuk, çocukluk” şeklinde çeşitlendiği görülür. Şair için bu kavramların ağırlığı o nispettedir ki bir şiirinin başlığında (İnciten Güzellik) “güzellik” kavramı bile “incitme” ile birlikte kullanılmaktadır (Özer, 2017, s. 72). Hüzün o kadar yüküldür ki dizelerine, bir sinir sisteminin bütün kılcallarının beyinde toplanması veya bir gök sisteminin bütün uçan nesnelere aynı yıldız etrafında dönmesi gibi her şiir bendi/bölümü, her şiir dizesi bazen aynı sözcükle, bazen de bu sözcüğün anlam veya çağrışım alanında yer alan sözcük veya söz grupları ile hüzün kavramına bağlanır; (Özer, 2017, s. 105). Şair “*ey kalbim, yükselterek ışığını/ indir, fırtınanın pençesindeki/ asude maviyi/ beyaz kağıtlara*” dizeleriyle kendini talimatlandırmakta fakat şiirine inen dizelerin melal ve hüznün çeşitli tonlarının dışına çıkamayışına da bir çözüm bulamamaktadır çoğunlukla. Bir resmin tasviri içinde kendi konumunu belirginleştirirken de kullanılan kelimeler, yer verilen imalar şiiri söyleyenin hüznünü, kederini, melalini yansıtır; aynı şiir içinde sevgiliyle münasebete dair dizelerde de aynı kırıklık, aynı hüzün terennüm edilir (Özer, 2019, s. 47), acı ve güzel birlikte aynı kelimenin sıfatı olur (Özer, 2021, s. 13). Şair yine de soluk bir umut taşımaktadır mutluluğa dair (Özer, 2019, s. 23).

Bir ithaf şiirinde ithaf edilen kişiye dair bir övgü, bir minnet, bir hoş hatırlayış umulur belki ya da içinde hüznü, melale götürmeyecek başka şeyler. Ancak Özer'in böyle bir ithaf şiirinde bile genel izleği değişmez. Yine tasvir edilen mekânın sınırlandırıcılığı, oralarda yaşanan yabancılık hissi, özgürlük özlemi gibi modern yaşamın mağduru olan insanın melal denizine dökülen duyguları dile gelir dizelerinde. Bir de şairin şiirlerinde sessiz bir tonda hep sezilen eleştirel felsefi yaklaşımı çerçevesinde kentsel yaşam ve kentsel mekânların kritiği (Özer, 2019, s. 51-52).

Özer'in üçüncü kitabında objektif tasvir çabası daha yoğun gibidir; yine de tabiatı duyguların fotoğrafı, arka fonu olarak kullanma gayreti hep devam etmektedir. Tabiatta görülenler, pastoral bir tema çerçevesinde değil, hep bir hatırlama vesilesi olarak anılır; bu bazen bir aşkın bazen başka sevgilerin veya özleyiş ve hüznün hatırlanmasıdır (Özer, 2019, s. 9; Özer, 2021, s. 21). Tabiat unsurları ve tasvirleri, gece, karanlık, ağaç, fidan, yaprak, zaman, ayna, kasırğa vb. kavram ve görüntülerin her biri emprestyonist öğeler olarak yer tutar şiirlerinde; sadece bir güzelliği göstermek için yapılmış bir tasvirden söz etmek neredeyse imkânsızdır. Söz konusu her bir unsur, sembolik bir dil malzemesi olarak, bir duyguyu bir hissi bir düşünceyi tamamlamak, anlatmak, somutlaştırmak için vasıta (Özer, 2017, s. 64). Sürekli olarak şiirindeki temleri ifade etmeye tabiat görüntülerini malzeme yapan şair, dış gözlemlerin tasvirine de şiirin kavramlarını ödünç verir bazen (Özer, 2019, s. 11):

*eski bir apartman bu, pera'da
üst kat komşum yaşlı bir kadın
siyah bir mecazla örtetek balkonu
eski bir kraliçe gibi
çoktan bitmiş bir geçit törenine
el sallıyor*

Şiirlerinde çoğunlukla, bütün kitaplarına hâkim bir görünüm olarak, kendisi tarafından da dile getirilen bir sükûn, tercih edilmiş bir sessizlik söz konusudur (Özer, 2019, s. 79).

Özer'in, şiirleri içinde oldukça az bir yer tuttuğu ve genellikle de mazlum, talihsiz kadınların ele alındığı dizelerinde, bazı şiirlerin bentlerinde belli belirsiz, kimliksiz bir kadın motifi de nadiren gözükmektedir (Özer, 2021, s. 84; Özer, 2017, s. 113, 118).

Özer şiirlerinde, kendi şiir anlayışı ve şiirinin kaynakları, şiirin şairin zihnindeki oluşum serüveni hakkında bilgilere (Özer, 2019, s. 10, 18);

şiiirinin yapısı ve içeriği hakkında özeleştirilere, eleştirilere cevaplara veya bu hususlarda çeşitli itiraflar içeren (Özer, 2019, s. 28; Özer, 2019, s. 75; Özer, 2021, s. 62, 81) dizelere de yer verir. Onun şiirlerinde, şiirin kendi yanındaki değerini hayatının hasılası olarak açıklayan (Özer, 2019, s. 44), şairi bir hayal tamircisi olarak tanımlayan (Özer, 2019, s. 46), yazmanın yazanın hangi derdine derman olduğunu anlatan (Özer, 2019, s. 56, 84; Özer, 2021, s. 71) veya şiir hakkında türlü mülâhazalar içeren bu tür poetik dizelerin sıklığı, dikkat çekicidir (Özer, 2021, s. 16).

Şiir üzerine düşünerek ve çalışarak şiirini geliştirme çabası; yayımladığı kitaplardan da anlaşılan Özer'in şiir anlayışının, yayımlanan kitapları çerçevesinde bir değişim seyri yaşadığı ve bu seyrin kendisine yöneltilen eleştiriler istikametinde ilerlediği, ilginç birer poetik girişim olarak bu eleştirilere karşılık yazılmış şiirlerden ve yayımlanan şiir kitaplarının tarih sırasına göre işlediği temalardaki değişim gayretinden anlaşılmaktadır (Özer, 2021, s. 62, 81). Bu çerçevede şairin ikinci kitabında çok daha farklı, birinci kitabına göre daha özgüvenli bir üslup, daha güçlü bir söylem ve çok daha yetkin düşünce verileri göze çarpmakta (Özer, 2016, s. 17); duygu ve hatırlamalar içinde, daha çok düşünceye rastlanmakta; insanın yaşamında ve kaderinde somutlaşan gerçekliklere hikemî bir yaklaşımla ışık tutulma çabası belirginleşmektedir (Özer, 2016, s. 21).

1990'lardan bu tarafa, kendi düşünce izleğindeki genç kuşakların bir temsilcisi olarak Özer'in şiirlerinde, dışa vurulamayan duyguların, yaşanmışlıkların anıları, gençlik duyguları, hevesleri, aşkları da ölçülü ve sükûta sığdırılmış nisbetlerde de olsa yer bulmaktadır (Özer, 2017, s. 64).

Özer, modern şiirin serbestliğinden, konularının sınırsızlığından ve şairi herhangi bir bütünlüğe zorlamayan imkânlarından yararlanırken, gelenekle, Türk şiirinin bazı ezeli motifleri üzerinden bağ kurma gayreti de göstermektedir. Bu bağlamda şiirinde gül ile bülbül imgesine veya eski tabiri ile mazmununa yer verdiğini görüyoruz (Özer, 2017, s. 32; Özer, 2021, s. 19, 21):

aşkın yüzü: bir gül

aşkın resmi

tamamlansın diye

bir sarı bülbül koydum yanına

Özer'in şiirini geleneksel şiirimizin esinleri ile anmaya vesile olacak unsurlardan biri de fahriyedir. Şairin kendi övgüsüne pek yer vermediği modern bağlam içinde eserler veren Özer'in "*sabahın aydınlık alnına işlendi*

/ *şiiirin evi olsun diye ismim*" dizeleri bu geleneği de "hatırlama" çabalarından biri olarak kayda değer nitelikte (Özer, 2017, s. 111).

Şiir geleneğimiz içinde doğrudan bir şiirle veya çeşitli dizelerde okuyucusuna seslenen şairlerimiz var. Bunlardan en akılda kalanları şüphesiz Mehmet Akif Ersoy'un Safahat'ının başındaki "*Bana sor sevgili kari...*" ifadeleriyle başlayan şiiri ile Tefvik Fikret'in "*Karilerime*" başlıklı şiiridir. Özer de okuyucularına seslenmeyi ihmal etmeyerek son kitabı "*Odalar ve Perdeler*"de "*Okuyucuya Mektup*" yazmış (Özer, 2021, s. 26). Özer'in hem bu şiirinde hem de başka şiirlerinde, her dikkatli şiir okurunun fark edeceği üzere, şiirimizin abide şairlerinin berceste dizelerini "andıran dize"lerin sıkça yer aldığını da görüyoruz (Özer, 2021, s. 26, 29, 60). İsmet Özel bir söyleşide şairler arasındaki bu etkileşime Andre Gide'den alıntıyla "soylu akrabalık" demektedir (URL-9), Özer de bu soylu akrabalıktan kaçan bir şair istığnası içinde olmadığını eserlerinde belirginleştirmiştir diyebiliriz. Zira onun özgünlükleri de bariz olmakla beraber "*Okuyucuya Mektup*" ve "*Minyatür Sanatı*" şiirlerinin içeriği de bu şiirlerde akrabalık kurulan şairlerin şiirleri ile kuvvetli özdeşlikler içeriyor (Özer, 2021, s. 26, 29).

Özer şiirlerinde sosyal konulara bigâne değilse bile istisnai göndermelerle bu konulara değinir. Örneđin "*ki soğuk bir fabrika bodrumunun*" (Özer, 2017, s. 117) şeklinde bir dize ile şiirinin izleklerine sosyal içerik olarak bir fabrika çalışanının en azından iç dünyasını, hüznünü, gurbetini dâhil eder. Kendisinin de söylediği gibi sosyal konulara ilgi, "naif" (Özer, 2019, s. 13) bir tonda yer bulur Özer'in şiirlerinde. Bu şekilde şair, bazen dünyanın üşüyen çocuklarını anarken (Özer, 2019, s. 35) bazen de maden işçilerini, emeği hatırlar (Özer, 2021, s. 35, 61), savaş ve mülteci çocukların dramından söz eder (Özer, 2021, s. 99). Nadiren de olsa açık ve vurgulu bir şekilde, aslında poetik dizelerle örülu bir bağlamın içinde, adalet sorunlarına eğilir (Özer, 2021, s. 16):

*yok çünkü orda
kestirmeler
ve uzun atlayışlarla
ön almak
dünyalık nimetler için*

Şairin hikemî çizgide dizeler içeren şiirleri de var: Yaşam ve ölüm muhasebelerini barındıran ve yaşam ile ölümün iç içe oluşunu fark ettiren veya yalnızlık ve unutmak ile ölüm arasında ilişkiler kuran, her uykunun bir çeşit ölüm olduğunu ima eden; insan nedir, hayat nedir sorularını

yorumlayan (Özer, 2019, s. 16-17, 21); şiirlerinde çeşitli anlamlarıyla çokça zikrettiği “zaman” kavramına tanım getiren (Özer, 2019, s. 35); bireyin seçimleri ve yazgısı üzerine düşünceler serdeden (Özer, 2019, s. 69).

Özer’in üçüncü kitabı olan *Unutmanın Melodisi*’nde sıradışı bir denemeye yer verdiği görülür. Tiyatroda şiir, yani manzum tiyatro edebiyatın bilinen / ele geçen yazılı mirasının en eski ürünlerinde bile sözü edilen bir husus (Aristoteles, 2021), ancak şiirde tiyatro az görülen bir farklılık. Şair, bu şiirinde, bir oyunu, sahne arkasından ve izleyici sıralarından bakarak, neredeyse sahneleme tekniğine ilişkin bütün teferruatını da vererek etraflıca anlatıyor. Şairin en uzun şiirlerinden biri bu. Bu uzun tiyatro anlatısından sonra dönülen yer ise öteki şiirlerden farklı değil: şiir söyleyicisinin kendi melalini besleyen hatırlamaların olduğu hüznün duygusu (Özer, 2019, s. 59-63).

Sıradışı şiir denemelerinden biri de bir dramatik şiir örneği Özer’in. Diyalogun verileceği mekân olumsuz duygu ve çağrışımları besleyecek şekilde tasvir edildikten sonra yani esasen şiirdeki ana duygu tahkiyeli türlerde de görülen şekliyle mekân tasvirleri ile yansıtıldıktan sonra bir diyalog verilir şiirin devamında, mutsuz ev yaşantıları hakkında. Diyalogdan taşan duygu da melal ve hüznüdür. Bu diyalog devam ederken şairin mekândan ayrıldığını haber veren dizelerle biter şiir. Dışarıda da şiirin temasına uygun bir manzara vardır (Özer, 2019, s. 69):

*sessizce ayrılıyorum mekandan
gittikçe acılaştan
bir yağmur var dışarıda*

Yukarıda zaman zaman dile getirdiğimiz eleştirilere rağmen, Özer’in ilk şiirlerinden, yani yayımlanan ilk kitabından itibaren şiirinin duygu, dil ve yapısında giderek daha hâkim bir olgunluğa doğru ilerlediği de söylenmeden geçilmemesi gereken bir hususiyet. Belki şiirine hâkim olan duygu ve düşüncelerde, şiirinin ana konularında temelde belirgin bir değişiklik yok ama dil, anlatım ve anlam yönünden giderek daha kuvvetli dizeler, daha derli toplu bentler ve daha planlanmış şiirler yazdığı gözleniyor (Özer, 2019, s. 70-71). Bu çerçevede bazı sık kullanılan kavramlarda da bir toparlanma dikkati çekiyor. Şairin ilk iki kitabında neredeyse her şiirde kendine eksiltisiz bir yer edinmiş olan “zaman” ve bu kelimenin anlam alanında olan başka kelimelerle “ayna” kelimesi, sonraki kitaplarında da kullanılmasına rağmen iyice seyreliyor (Özer, 2019, s. 72-73, 77, 79). Önceki kitaplarında dizelerin “zaman” çizgisinde neredeyse hep geriye işleyen “hatırlamalar”ı, şairin son kitabında, yerini yavaş yavaş umut, hayal ve varsayımlarla ileriye

doğru bir seyre bırakıyor (Özer, 2021, s. 37, 45, 70); illa geriye dönüldüğünde de bu “hatırlamalar”ın dili hüzünden sevince, hoş hatıralara evriliyor (Özer, 2021, s. 54). Özer’in bu konularını çeşitlendirme çabaları dâhilinde, kar tanesini, mahalle kabadayısını, sokaktaki şairi, dört mevsimi işleyen şiirlerini sayabiliriz (Özer, 2021, s. 29, 58, 60, 65).

Şairlerin bilinç akışı tekniğini kullandığı söylenmez pek, zira şiirin kendi doğası böyle bir tekniği gerektiriyor. Ancak Özer’in eserlerinde, hikâye edici metinlerde, modern ve postmodern devirlerin romanları (Odacı, 2007) olarak nitelenen eserlerde karşımıza çıkan bu tekniğin sadece tahkiyeye özgü oluşuna ilişkin peşin kabulümüzü gitgide ortadan kaldıran bir gayretle çerçeveler, fragmanlar tarzında yazılmış bilinç akışı şiirleri ile karşı karşıyayız çoğu sayfalarda (Özer, 2021, s. 31, 34, 69). Bu şiirlerden (Özer, 2021, s. 31) hareketle Özer’in şiirine bilinç akışı tekniği ile yazılmış kesik hikâyelerin, fragmanların, kendi kullandığı şiir başlığı ifadesi ile “Çerçeveler”in şiiri demek mümkün (Özer, 2021, s. 14, 31). Öyle ki bu fragmanlar bir küçük kasabada bir bayram sabahı videosu ile başlayıp bir dağ köyünde ellerine bakan bir kadına, şairin üstünden yaşam ve ölümü kol kola geçtiği acı-ıssız hayal kanyonundan, erken akşamda eve seğirten çocuklara, oradan maden işçilerinin dalgın yüzleri ve gülümsemelerine uzanıyor, aynı “Uzaklar” içinde (Özer, 2021, s. 34).

Şair yayımlanan son kitabına, yayımlanma zamanına da denk geldiği için “Korona Günleri”ne özel bir şiir de yazmış (URL-4). Bu şiir, salgının zamanlamasını da belirtmek açısından özel olarak tarihlendirilmiş ve “2020 yılındayız/ yeni çıktık kıştan” dizeleriyle başlatılmış. Adeta gelecek nesillerden bugüne şiirle bakacaklara bir not düşülmüş. Salgının sosyopsikolojisi de ayrıntılı olarak şiir estetiğinden de ayrılmadan işleniyor ve zamanın atlanamayacak ayrıntısı maske ve zamana dayanıklı insan gerçekliğine güçlü bir göndermeyle bitiyor şiir (Özer, 2021, s. 68):

*belli olur gülümsemesi
yüzünde çünkü
varsa da maskesi
bir insanın*

*ve
hüznü de*

Özer’in şiirlerinde literal anlamıyla da olsa dünyevi düzeyde bir metafiziğe rastlamak mümkün; ancak son kitabının sonlarında, belirgin bir

şekilde manevi bir metafizik içerik bütünü olan “*İnsanı Ağlatan Hediyeler*” şiirine yer verilmiştir. Bu şiirindeki açık manevi/ dinî/ metafizik mesajlar içeren hatta Tanrı kelimesi yerine Allah kelimesini kullanan dizeleriyle şair, sıradışı ve kendi şiir izleği ve şair tutumu içinde de oldukça farklı sayılabilecek bir şiire imza atmıştır. Allah’ı en çok da bir bebeğin mucizevî kokusunda fark ettiğimizi, gördüğümüzü belirten şair, şiirinin ana teması olarak Allah’ın duyma sıfatı üzerinde durur (Özer, 2021, s. 103):

*kalpteki çatırtıyı duyar Allah
sessiz kaldığını
düşündüğümüz anlarda*

Bu bölümde son olarak, Özer’in yine son kitabında, kendi şiiri içinde bir başka yenilik olarak, ilginç bir denemeye giriştiğini belirtelim. Bir mensur şiir denemesi bu; bir nar ağacına ağıt olarak yazılmış ve dört bölümden oluşan bu mensur şiir, zaten nesre oldukça yakın bir üsluba sahip olan bir şair için zor olmayan ama daha önce eserlerinde yer almamış bir biçim (Özer, 2021, s. 117).

Şiirlerinin Dili ve Üslubu

Özer’in şiirine ve şiir diline itinaı anlamaya çalışırken, bir babanın evladına gösterdiğine benzer özenini anlatan “*gece en az üç kez kalkar bakarm/ örtmek için üstünü/ yorganını tekmelemiş bir sözcük varsa/ yandaki küçük odada*” dizelerine rastlıyoruz (Özer, 2019, s. 54). Başka poetik dizelerinde zaman zaman dile getirilen bu hassasiyetin şiirlerinin genelinde de gözlemlenmesi mümkün. Ancak dil ve üslup kavramları çerçevesinde ele alınabilecek yaygın konuşma ve yazı dilini takip bağlamında bu ölçülerden ayrılma örneklerine çok nadir de olsa yer yer rastlıyoruz Özer’in şiirlerinde: “*Ürkü, yontu, yadırgı*” (Özer, 2016, s. 23, 38, 65), “*açım, yakarı*” (Özer, 2017, s. 79, 107), “*daldaş, üzünç*” (Özer, 2019, s. 20, 80) bu kelimelerden birkaçı.

Özer’in şiirlerinde nadiren de olsa Divan şiiri geleneğimizin motiflerine, mazmunlarına dolayısıyla kelimelerine de rastlanmaktadır. “*Ağyar*” (Özer, 2017, s. 103) ve “*saba*” kelimeleri bu örneklerdendir. “*Şehre bir saba girdi/ seher vakti*” (Özer, 2017, s. 72) dizelerinde karşımıza çıkan “*saba*” sözcüğü kullanıldığı bağlamda kendi estetiğinden, inceliğinden uzak bir dizenin içine yerleştirilmiştir. Genelde dil ve anlatım konusunda özenini koruyan şairin, geleneğimize yatkınlığı olmayan böyle istisnai anlatım kusurları da eserlerinin şairliğinin ilk verimleri olmaları bağlamında değerlendirilebilir.

Bir başka anlatım özelliği de duygu, düşünce ve gözlemlerinin, şiirlerinin ayrı bentlerinde veya dizelerinde “*fragmanlar*” “*tablolar*” “*fotoğraflar*” şeklinde betimlenmesi, hatta kelimenin doğrudan kullanımı ile söyleyecek olursak Özer'in şiirlerini bilinç akışı tekniğinden sıkça yararlanarak yazmasıdır. Bu husus yukarıdaki “*Şiirlerinin İçeriği*” başlığı altında daha geniş şekilde değerlendirilmiştir (Özer, 2017, s. 72).

Özer'in bazı şiirlerinde şiir söyleyicisinin bir şeyleri hiç de dile getirmek istemez bir şekilde söylediği görülmektedir (Özer, 2017, s. 114-115; Özer, 2019, s. 49). Tematik düzeyde bir hisse, bir anlama ulaşmak mümkün ve yine sükûnun bile bir anlamı olduğuna Haşim'den önce de sonra da aşına olsak da geleneksel olarak zikredilen “anlam şairin karnında” hikmeti bize her durumda geçerli bir kılavuz olsa da söyleyenin dünyasında elbette anlamı olan şeylerin okuyan için ne ifade edeceği sorusu üzerine düşünmek de şairlerin hatırlaması gerekenler hanesine yazılmalı değil mi? Şair, (URL-5)'te de değinildiği gibi bazen aynı şiirde ve aynı bentte birbiri ile oldukça uzak düşen onca şeyi -mesela kedileri, kalpte taşınan şeyleri, bir şey yitirilince bakılan elleri, ayna ve ağaçkakanı- bir arada anıp onlara o kadar anlamlar, hisler, intibalar yüklüyor ki bu imgeler sağanağında bir taraftan okuyucuyu yorarken bir taraftan da anlaşılmayı veya daha kolay olabilecek anlamlandırılmayı da oldukça güçleştiriyor (Özer, 2021, s. 15).

Günümüzün şiir anlayışı ile yazılmış şiirlerle, geçmişte yazılmış şiir metinlerini inceleme ölçütlerimizde de bir değişim yaşandı elbet; ancak incelediğimiz metinlerin şiir olduğu gerçeğini değiştirmiyor bu farklılaşma. Bu çerçevede bakılacak olursa şair elbet yeri geldikçe edebî sanatlardan da yararlanacaktır (Özgül, 2022, s. 344). Özer de öyle yapmıştır ancak bunlar klasik anlamda ağır anlam sanatları da yoğun ses sanatları da değildir; benzetmeden karşılaştırmaya, telmihten tezada çeşitli sanatlardan yararlanılmış yeri geldikçe (Özer, 2021, s. 91, 102; Özer, 2017, s. 9). Özer'in şiiri, ağırlıklı olarak sesli okunmaya yatkın bir şiir olmadığı için, kafiyeye, ünlü ve ünsüz tekrarlarına zaman zaman müracaat edilse bile, şiirlerinde geniş kapsamlı bir şekilde kafiyeci bir anlayıştan ya da müzikalite arayışından söz etmek mümkün değildir.

Şiirlerinde nesre oldukça yatkın cümle yapısını, ağırlıklı olarak günlük şehirli Türkçenin sade, temiz, güncel söz varlığını tercih eden ve konuşma dilinden çok da ayrılmayan şairin yeri geldikçe geleneksel dil birikimimizin “*kavl, istikamet, esame, cidar*” (Özer, 2017, s. 14, 15, 19, 22) gibi kelimelerine müracaat etmekten veya “*yaşmak, etamin, teyel*” (Özer,

2017, s. 23, 24) gibi şehirli Türkçede giderek seyrelen kelimelerden yararlanmaktan imtina etmediği görülür.

Sonuç

Bu makalede, yayımlanmış şiir kitapları ekseninde şiirlerini ağırlıklı olarak içerik açısından ele aldığımız 2000 kuşağı şairlerinden Tunay Özer, eserlerini “hüzün, hatırlamalar ve hasret” ana temaları çerçevesinde ve serbest nazım formunda biçimlendirmiştir. Ayrıca şu ana kadar yayımlanmış son şiir kitabı olan *Odalar ve Perdeler*'in sonunda bir üst başlık altında dört bölüm olarak mensur şiiri de denediği görülmektedir.

Edebiyat ve sanata bir yakınlığı bulunmayan mülkiyeli bir eğitim ve meslek yaşantısına sahip olmasına rağmen şair, harcadığı emeğin de katkısıyla, ilk eserinden son eserine doğru şiirini biçim ve içerik yönünden geliştirmiş ve giderek daha yetkin şiirler yazmıştır.

Şiirlerinde Türk şiirinin abide şairlerinin berceste dizelerini “andıran dize”lerin sıkça yer aldığı fark edilen Özer'in, aynı çizgide olduğu şairlerle metinsel bağlar kurmaktan da imtina etmediği görülmektedir.

Şiirlerinde işlediği ana konuların, şiirin geçmişten beri değişmez temalarından “hüzün, hatırlamalar ve hasret” çerçevesinde şekillenmiş olmasına rağmen şairin şiirini hem geleneksel dil ve kültür verimleri ile hem de denediği yenilikler ve sosyal, metafizik ve poetik temalı yeni konu arayışlarıyla zenginleştirme yolunda ilerlediği; şiirlerinin yapısında, içeriğinde ve üslubundaki zayıflıkları yayımladığı her yeni eserinde, yapılan eleştiri ve değerlendirmeleri dikkate almaktan da yüksünmeyen bir hassasiyet içinde, geliştirme çabası içinde olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Ata, E. (2018). Tunay Özer ile röportaj. *Temmuz Dergisi*, 20, 45-49.
- Aristoteles. *Poetika şiir sanatı üstüne*. (çev. S. Rifat). 2021. İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Odacı, S. (2007). *Bilinç akışı tekniği bakımından James Joyce, Oğuz Atay, Adalet Ağaoğlu ve Emine İşinsu'nun romanları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Okay, O. (2019). *Poetika dersleri*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Özer, T. (2016). *Kaçırılmış buluşmalar*. İstanbul: Okur Kitaplığı.
- Özer, T. (2017). *Islak çıra*. İstanbul: Okur Kitaplığı.
- Özer, T. (2019). *Unutmanın melodisi*. İstanbul: Temmuz.
- Özer, T. (2021). *Odalar ve perdeler*. İstanbul: Okur Kitaplığı.

Özgül, M. K. (2022). *Divan Yolu'ndan Pera'ya selamtle*. İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.

İnternet Kaynakları

- URL-1:<http://www.kitaphaber.com.tr/dergi-sorusturmasi-tunay-ozer-k3697.html> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-2:<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tunay-ozer> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-3:<http://www.kitaphaber.com.tr/kacirilmis-bulusmalar-uzerine-subjektif-bir-bakis-k2567.html> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-4:<https://www.sadeimge.com/2021/04/24/odalarin-icinden-perdelerin-gerisinden/> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-5:<http://www.kitaphaber.com.tr/siirin-ercevesi-hayatin-gerçekligi-k4049.html> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-6:https://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2018/03/22_032018_%C5%9Fadi-kocaba%C5%9F.pdf (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-7:<http://www.birnokta.net/sozu-kav-ile-siirlemek-islak-cira/> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-8:<https://www.izdiham.com/tunay-ozerin-kacirilmis-bulusmalar-kitabi-hakkinda/> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-9:<https://www.youtube.com/watch?v=IP7rZLEc1ac> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)
- URL-10:
<https://www.facebook.com/100002680227528/posts/3732640056835298/?d=n> (Erişim Tarihi: 24.06.2022)

A Review on Tunay Özer's Poems Extended Summary

In this study, the poems of Tunay Özer, who has four published books, were examined in terms of structure, language and style, and mainly in terms of content. With this study, the main themes of his poems, their qualities in terms of structure, content and style, and the course of development were tried to be determined. Information about the poet's life adventure and the publishing process of his poems is given, and the relationship he has established with the tradition of Turkish poetry in terms of the language and symbols he uses is also mentioned.

Tunay Özer, one of the poets of the 2000 generation, whose poems we have discussed mainly in terms of content on the axis of published poetry books, shaped his works in the framework of the main themes of "sadness, remembrance and longing" and in the form of free verse. In addition, it is seen that he tried prose poetry as four sections under a headline at the end of *Rooms and Curtains*, the last poetry book published so far.

Despite having a public managerial education and professional life, which is not close to literature and art, the poet, with the contribution of his effort, developed his poetry in terms of form and content from his first work to his last, and wrote more and more competent poems.

It is seen that Özer, who noticed that there are frequently "lines reminiscent" of the berceste lines of the monument poets of Turkish poetry in his poems, did not hesitate to establish textual ties with the poets with whom he was on the same line.

Although the main themes in his poems have been shaped within the framework of "sadness, remembrance and longing", one of the unchanging themes of the poem since the past, the poet is on the way to enrich his poetry with both traditional language and cultural yields, innovations he has tried, and the search for new topics with social, metaphysical and poetic themes; It is seen that in every new work he publishes the weaknesses in the structure, content and style of his poems, he is in an effort to develop them with a sensitivity that does not hesitate to take into account the criticisms and evaluations made.